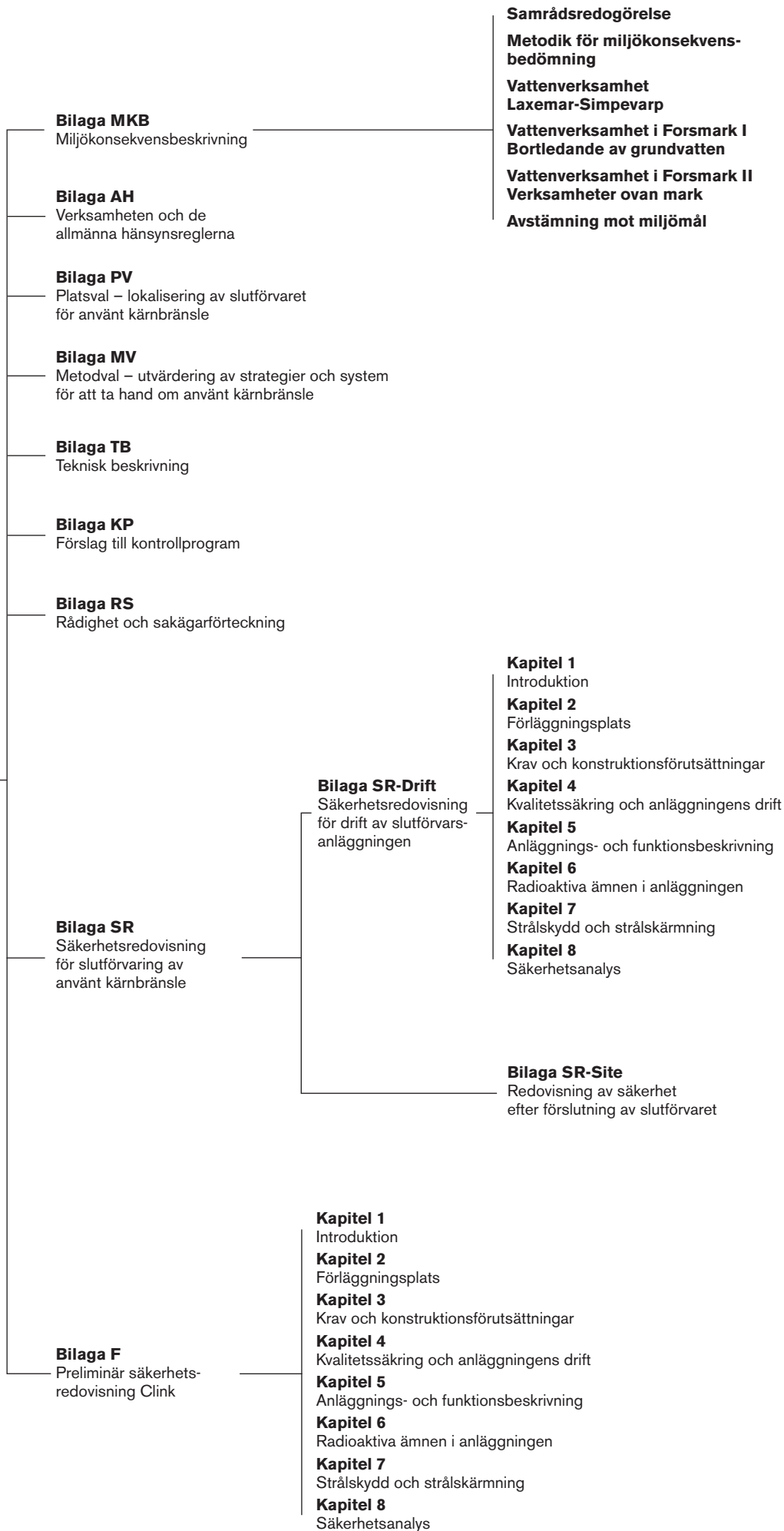


Ansökan enligt miljöbalken

Toppdokument

Begrepp och definitioner



Begrepp och definitioner

Denna lista är gemensam för SKB:s ansökningar om tillstånd för KBS-3-systemet. Vissa bilagor till ansökningarna har egna listor med förklaringar av ord, begrepp och förkortningar, som kan vara mer preciserade än vad som ges här.

Begrepp	Förklaring
Absorberad dos	Den energi som joniserande strålning avsätter per kilogram kroppsvävnad. Skadligheten beror på vilket slags strålning det rör sig om. Enheten är gray (Gy).
Acceptanskriterium	Konkret specificerat villkor som ska uppfyllas för att verifiera överensstämmelse med ett krav.
Aktinider	Gruppen grundämnen med atomnummer 89–103. De har liknande egenskaper. (Aktinium har atomnummer 89).
Aktiv komponent	En komponent med rörliga delar, som är beroende av yttre kraft för sin funktion. Den yttre kraften kan vara elektricitet, trycksatt gas eller strömmande medium. Se även Passiv komponent.
ALARA – As Low As Reasonably Achievable	Princip för begränsning av stråldoser till människor, dvs alla stråldoser ska begränsas så långt det är rimligt möjligt med hänsyn till ekonomiska och samhälleliga förhållanden.
Alfastrålning	Se Joniserande strålning.
ATB	Transportbehållare (typ B) för låg- och medelaktivt avfall. Tillhör befintligt transportsystem för transport till SFR.
Avklingning	Avtagande av radioaktiviteten hos ett radioaktivt ämne. Radioaktiviteten avtar i och med att de instabila atomkärnorna sönderfaller. Anges ofta i halveringstid.
Avvecklingsskede (för slutförvarsanläggningen)	Det skede som inleds när sista kapseln deponerats och sista deponeringstunneln har återfyllts och pluggats, och som avslutas då slutlig förslutning har skett, mark som används för slutförvarsanläggningen har återställt och SKB har fullgjort sitt ansvar och befriats från skyldigheterna enligt kärntekniklagen. Avvecklingsskedet omfattar: <ul style="list-style-type: none">– rivningsarbeten ovan och under mark samt återställande av mark,– förslutning som innebär slutlig förslutning av undermarksdelen.
Barriär	<ol style="list-style-type: none">1. Fysisk inneslutning av radioaktiva ämnen. Gäller i kärntekniska anläggningar vid uppförande, innehav och drift.2. Tillverkad eller naturlig del av slutförvar som har barriärfunktion. Gäller i slutförvar. Se SSMFS 2008:1 definitioner respektive SSMFS 2008:21 2,3 §§ med allmänna råd.
Barriärfunktion	En barriärs sätt att fungera för att bidra till att innesluta, förhindra eller fördröja spridning av radioaktiva ämnen. Avser även en barriärs förmåga att skydda och bevara funktionen hos andra barriärer. Se SSMFS 2008:21 2,3 §§ med allmänna råd.
BAT – Best Available Technology	I stället för det internationellt använda begreppet ”bästa tillgängliga teknik” används i miljöbalken och i SSM:s föreskrifter begreppet bästa möjliga teknik. Enligt 2 kap §§ 3 och 7 ska bästa möjliga teknik användas för att förhindra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, men en rimlighets-avvägning ska göras.
B-behållare	Transportbehållare som uppfyller krav för typ B enligt IAEA:s rekommendationer. Exempel på transportbehållare är TB, TK och ATB.

Begrepp	Förklaring
Bentonit	En starkt vattenupptagande och svällande naturlig vulkanisk lera med låg vattengenomsläpplighet. Transporteras och hanteras i pulverform, kan pressas till block. Se även Buffert.
Bequerel (Bq)	Mått på mängden radioaktivitet hos ett ämne. Antalet sönderfall av radioaktiva atomkärnor (under utsändande av joniserande strålning), per sekund. 1 Bq = 1 sönderfall per sekund.
Bergarbeten (i slutförvarsanläggningen)	Omfattar genomförande av detaljundersökningar, samt alla aktiviteter som krävs för att spränga ut tunnlar och borra deponeringshål, inklusive förberedelser och slutkontroll och acceptans av bergutrymmenas verkliga placering. Bergarbeten omfattar även att förse stamtunnlar och deponeringstunnlar med provisoriska installationer för ventilation, vatten, el och belysning.
Bergrum	Samlingsterm för större utsprängda hålrum i berg, till exempel hall, silo och sal. Se även Deponeringstunnel, Stamttunnel och Transporttunnel.
Bergspänningar	Mekanisk belastning i berggrunden på grund av olika krafterns samverkan (t ex egentyngd, rörelser i jordskorpan). Bergspänningarna ökar vanligtvis mot djupet.
Bergutrymmen	De konstruktioner i berget som krävs för slutförvarsanläggningens undermarksdel. Bergutrymmena består av: <ul style="list-style-type: none"> – utrymmenas faktiska geometri och placering, – det berg som omger utrymmena och som påverkats av byggnationen, och – konstruktioner för tätning och bergförstärkning samt främmande material från genomförande av verksamheterna i slutförvarsanläggningen, som finns kvar i och på berget som omger utrymmena, efter att verksamheterna avslutats.
Betastrålning	Se Joniserande strålning.
Bevakat område	<i>Begrepp inom fysiskt skydd.</i> Det område som omger en anläggning och avgränsas av ett områdesskydd (se SSMFS 2008:12 2 §).
BFA	OKG:s bergrum i Simpevarp för lagring av låg- och medelaktivt avfall.
Borrkax	Finkornigt restmaterial från borrhining som pumpas upp till markytan.
Brandcell	En begränsad del av en byggnad, eller en hel byggnad, inom vilken en brand under föreskriven tid kan utvecklas utan att sprida sig till andra delar av byggnaden. Brandcellen är avgränsad från byggnaden i övrigt genom omslutande väggar och bjälklag eller på annat sätt, så att utrymning av byggnaden tryggas och personer i intilliggande brandceller eller byggnader skyddas under föreskriven tid.
Bränsleelement	Reaktorkomponent som innehåller bränslestavar och behandlas som en enhet (både i kärnreaktorn och i SKB:s anläggningar). Se även Bränslekuts.
Bränslekapsling	Slutet hölje för kärnbränsle avsett att hindra kemiska reaktioner mellan kärnbränsle och kylmedel, innesluta radioaktiva ämnen bildade under bestrålningen samt bära upp kärnbränslet.
Bränslekuts	Bränslekropp, vanligen i form av en kort cylinder, som staplas i ett rör (bränslekapsling) och då bildar enheten bränslestav. Se även Bränsleelement.
Bränslestav	Se Bränslekuts.
Buffert	En lera som innehåller svällande mineral. Bufferten omger kapseln och fyller utrymmet mellan kapsel och berg. Bufferten är en av KBS-3-förvarets tekniska barriärer.

Begrepp	Förklaring
BWR – Boiling Water Reactor	Kokvattenreaktor av lättvattentyp.
Bärighetsklass	En klassning av vägar som visar hur tunga fordon vägen tål.
Centralområde	Den samlade delen i slutförvarsanläggningens undermarksdel som omfattar bergrum för drift, logistik och underhåll.
Clab	Centralt mellanlager för använt kärnbränsle. SKB:s anläggning i Simpevarp.
Clink	Integrerad anläggning för mellanlagring och inkapsling av använt kärnbränsle. Består av befintligt Clab och tillkommande inkapslingsanläggning.
Crud	Korrosionsprodukter som bildas i vattenkyld reaktor och kan ge upphov till beläggning på de ytor som har kontakt med kylvattnet.
Deformationszon	Samlingsnamn för olika typer av svaghetszoner i berggrunden.
Deponeringsarbete	Omfattar förberedelser för deponering, inplacering av buffert, deponering av kapsel samt återfyllning och pluggning av deponeringstunnel.
Deponeringshål	Hålrum för deponering av kapslar med använt kärnbränsle och installation av buffert.
Deponeringsområden	De delar av slutförvarsanläggningens försvarsområde i vilka deponering ska ske.
Deponeringstunnel (deponeringsort)	Tunnel som har deponeringshål i golvet. Se även Bergrum.
Detaljundersökningar	De geovetenskapliga undersökningar och modelleringar som utförs under uppförande, provdrift och rutinmässig drift av slutförvarsanläggningen.
Djupförsvar	Tillämpning av flera överlappande nivåer av teknisk utrustning, operativa åtgärder och administrativa rutiner för att skydda anläggningens barriärer och vidmakthålla deras effektivitet, samt för att skydda omgivningen om barriärerna inte skulle fungera som avsett (SSMFS 2008:1).
DKV – Driftklarhetsverifiering	Innebär att via tester och inspektioner förvissa sig om att en komponent kan fullgöra sin förväntade säkerhetsuppgift vid ett påkallat behov.
Domän (geologisk, berg)	En domän består av en eller flera bergenheter som är snarlika med avseende på en eller en uppsättning egenskaper. Exempelvis sprickdomäner, bergdomäner och hydrauliska domäner.
Dosrat	Dos per tidsenhet. Enheten kan variera. Exempelvis anges absorberad dos i gray per sekund (Gy/s) och ekvivalent dos i sievert per år (Sv/år).
Driftavfall	Låg- och medelaktivt avfall från driften vid kärnteknisk anläggning, till exempel filtermassor, sopor, skyddskläder, bygg- och skrotavfall med mera.
Driftfunktion	Funktion som behövs för anläggningens drift och som inte är säkerhetsfunktion.
Driftområde (vid en kärnteknisk anläggning)	Inhägnat område ovan mark som omfattar byggnader för driftfunktioner, tekniska installationer och personal.
Driftskede	Skede Provdraft: Det skede som inleds då Strålsäkerhetsmyndigheten godkänt förnyad säkerhetsredovisning och meddelat tillstånd för provdrift, och avslutas när tillstånd meddelas för rutinmässig drift. Skede Rutinmässig drift: Det skede som inleds när Strålsäkerhetsmyndigheten godkänt den kompletterade säkerhetsredovisningen och meddelat tillstånd för rutinmässig drift, och som avslutas (för slutförvarsanläggningen) när sista deponeringstunneln har återfyllts och pluggats.
EDZ	Se Skadad zon.
EdZ	Se Störd zon.

Begrepp	Förklaring
Effektiv dos	Summan av alla ekvivalenta doser till organ och vävnader, viktade för deras olika känslighet för strålning. Enheten är sievert (Sv) (SSMFS 2008:51). När man i dagligt tal pratar om ”stråldos” är det vanligtvis den effektiva dosen som avses.
Ekvivalent dos	En absorberad dos till ett organ eller vävnad, viktad med faktorer som tar hänsyn till aktuella strålslags biologiska verkan. Enheten är sievert (Sv) (SSMFS 2008:51).
Elektrisk funktionsklass	En uppdelning av funktionskrav för elektrisk utrustning inklusive elektronik i olika klasser med avseende på utrustningens betydelse för den kärntekniska säkerheten.
EURATOM	Europeiska atomenergigemenskapen.
Fissionsprodukt	Nuklid bildad direkt vid fission (delning) eller genom radioaktivt sönderfall av sådan nuklid.
FKA	Forsmarks Kraftgrupp AB, som driver tre kärnkraftreaktorer.
Friklassning	När material, (delar av) byggnader eller mark undantagits från strålskyddslagens tillämpning och därefter får hanteras utan begränsningar från strålskyddssynpunkt.
Fud-program	Det program för forskning, utveckling och demonstration som omfattar hur SKB på ett säkert sätt ska hantera och slutförvara bland annat använt kärnbränsle. Enligt krav i kärntekniklagen ska SKB presentera ett Fud-program vart tredje år.
Fysiskt skydd	Tekniska, administrativa och organisatoriska åtgärder som dels syftar till att skydda en anläggning mot obehörigt intrång, sabotage eller annan sådan påverkan som kan medföra radiologisk olycka, dels till att förhindra obehörig befatning med kärnämne eller kärnavfall (SSMFS 2008:1).
Förslutning	Det material som installerats i borrhål, berggrum, schakt och ramp samt tunnlar som inte är deponeringstunnlar för att återfylla och försluta dem. Förslutningen är en teknisk barriär i KBS-3-förvaret.
Förvarsdjup	Djup från nollnivå till taket i den högst belägna deponeringstunneln.
Förvarsområde	Samtliga deponeringsområden i slutförvarsanläggningens undermarksdel.
Förvarsplats (förvarsberg, lokaliseringsområde för slutförvarsanläggningen)	Ett geografiskt och geologiskt avgränsat område som är planerat att nyttjas för en KBS-3-förvarsanläggning. Förvarsplatsen kan delas in i markområde och förvarsberg.
Förväntad händelse	Se Händelseklass.
Gammastrålning	Se Joniserande strålning.
Gapinventarium	Den andel av de radioaktiva ämnena i ett använt bränsleelement som diffunderat till gapet mellan kapslingsrör och bränslekutsar, och inte är bundet i det keramiska materialet.
Geofysiska mätningar	Mätning av bergets fysikaliska egenskaper, till exempel magnetfält, elektrisk resistivitet eller andra fysikaliska parametrar i jordlagren och/eller berggrunden med syfte att kartlägga geologiska förhållanden.
Gray (Gy)	Enheten för absorberad dos. En gray är lika med en joule per kilogram.
Grundvatten	Vatten som fyller hålrum i jord och berg.
Gränsvärde	Värde som enligt bestämmelser i föreskrift eller liknande inte får överskridas. Se även Riktvärde.
Halveringstid	Den tid det tar för hälften av antalet atomkärnor i ett radioaktivt ämne att sönderfalla.

Begrepp	Förklaring
Hammarborrhål	En borrhåtmotod som innebär att berget knackas sönder och ingen borrhåtkärna erhålls. Till exempel vanliga brunnsborrhål i berg, oftast 115 millimeter i diameter. Utförs vanligtvis ner till maximalt 200 meter.
Hydraulisk bergdomän (HRD)	En gruppering av bergenheter inom vilken de hydrauliska egenskaperna (vattengenomsläpplighet och grundvattentryck) är snarlika. HRD = Hydraulic Rock Domain.
Hydraulisk strukturdomän (HCD)	Deterministisk deformationszon (svaghetszon), eller del därav, med konstanta eller kvantifierat variabla hydrogeologiska egenskaper. HCD = Hydraulic Conductor Domain.
Hydrogeokemi	Läran om kemiska förhållanden i ytvatten och i grundvatten i berg och jord.
Hydrogeologi	Läran om ytvatten och grundvatten i berg och jord.
Händelseklass	Indelning av händelser som görs vid säkerhetsanalys och som avspeglar sannolikheten för att en händelse ska inträffa och påverka anläggningens funktion. Händelseklasser i Clink och slutförvarsanläggningen är: – normal drift (H1), – störning (H2), sannolik/förväntad händelse, – missöde (H3/H4), ej förväntad/osannolik händelse.
Hårdkomponenter	Komponenter, exempelvis styrtavar, som suttit i närheten av bränslet (i härden) i reaktortanken i en kärnkraftsreaktor, och som blivit högaktiva av neutronstrålning.
Högaktivt avfall	Avfall som på grund av sin höga radioaktivitet och utveckling av värme kräver såväl kylning som skärmning mot omgivningen. Främst använt kärnbränsle, som innehåller klyvningsprodukter och andra ämnen som bildas i kärnreaktorn.
IAEA – International Atomic Energy Agency	FN:s internationella atomenergiorgan.
ICRP – International Commission on Radiological Protection	Internationella strålskyddskommissionen.
Individdos	Samlingsterm för effektiv dos eller intecknad effektiv dos. Enheten är sievert (Sv).
Inducerad radioaktivitet	Radioaktivitet som bildats vid bestrålning, vanligen med neutroner. Till exempel inaktivt järn som genom en kärnreaktion med en neutron omvandlas till radioaktivt järn.
Initialtillstånd	Egenskaper hos det använda kärnbränslet och hos tekniska barriärer då de slutligt satts på plats i slutförvaret och inte hanteras ytterligare inom slutförvarsanläggningen. Egenskaper hos bergutrymmen vid slutlig deponering, återfyllning eller förslutning.
Injektering	Utfyllnad av hålrum med ett flytande ämne, som sedan stelnar. Vid berginjektering används oftast cementbruk, som pressas in i sprickorna för att tätas dessa och därmed förhindra eller minska inläckage av vatten.
Inledande händelser (IH)	Första händelse i en sekvens av händelser, en störning som kräver automatiska och/eller manuella åtgärder för att bringa anläggningen till ett säkert och stabilt tillstånd. Se även Händelseklass.
Inre händelse	Inledande händelse som orsakas av ett fel inom anläggningen. Se även Händelseklass.
Integritet	Alla egenskaper och tillstånd som en konstruktionsdel redovisats ha för sin dimensionering och funktion. Begreppet täcker bland annat förhållanden som påverkar styrka, täthet och livslängd.

Begrepp	Förklaring
Joniserande strålning	Ett samlingsbegrepp för strålning som har förmågan att slå ut elektroner ur atomer, vilket förvandlar atomerna till joner. Joniserande strålning kan antingen vara <i>elektromagnetisk strålning</i> (ultraviolet, röntgen-, och gammastrålning) eller <i>partikelstrålning</i> (alfa-, beta- och neutronstrålning).
Jordborrhål	Går genom jordtäcknet och ett kort stycke ner i ytberget. Jordborrning används dels för miljökontroll vid borrhålplatser, dels för undersökningar av till exempel hydrologiska och hydrogeokemiska förhållanden.
Kapsel	En behållare med ett tätt hölje av koppar och en lastbärande insats i vilken använt kärnbränsle placeras för deponering i slutförvaret. Kapseln är en av KBS-3-förvarets tekniska barriärer.
KBS-3	KBS står för kärnbränslesäkerhet, och 3 står för den tredje rapporten i projektet kärnbränslesäkerhet (utgavs 1983) där denna metod för att ta hand om använt kärnbränsle presenterades första gången.
KBS-3-förvar (slutförvar)	Ett slutförvar för använt kärnbränsle där: <ul style="list-style-type: none"> – det använda kärnbränslet kapslats in i täta och lastbärande kapslar som är motståndskraftiga mot korrosion, – kapslarna deponerats i kristallint berg på 400–700 meters djup, – kapslarna omgäts av en buffert som begränsar vattenflöde och skyddar dem, – de utrymmen i berget som krävs för deponering har återfyllts och förslutits. Ett KBS-3-förvar omfattar berget på förvarsplatsen, kapslarna med använt kärnbränsle, buffert, återfyllning och förslutningar samt de konstruktioner och främmande material som finns kvar i bergutrymmena då de återfyllts och förslutits.
KBS-3-förvarsanläggning (slutförvarsanläggning, SFK)	Den anläggning som krävs för att uppföra slutförvaret och genomföra slutförvaringen. KBS-3-förvarsanläggningen delas in i en icke kärnteknisk anläggning och en kärnteknisk anläggning, inom vilken slutförvaret uppförs och kapslar med använt kärnbränsle hanteras och förvaras.
KBS-3H	En variant av KBS-3-metoden, där kapslar deponeras liggande på rad efter varandra i horisontella hål. Se även KBS-3V.
KBS-3-metoden	Slutförvaring av använt kärnbränsle som innebär att: <ul style="list-style-type: none"> – det använda kärnbränslet kapslas in i täta och lastbärande kapslar som är motståndskraftiga mot korrosion, – kapslarna deponeras i kristallint berg på 400–700 meters djup, – kapslarna omges av en buffert som begränsar vattenflöde och skyddar dem, – de utrymmen i berget som krävs för deponering återfylls och försluts.
KBS-3-systemet	De kärntekniska anläggningar med mera som behövs för att genomföra slutförvaring av använt kärnbränsle enligt KBS-3-metoden. KBS-3-systemet består av en gemensam anläggning för mellanlagring och inkapsling av det använda kärnbränslet, ett transportsystem för transporter av kapslar med använt kärnbränsle och en slutförvarsanläggning.
KBS-3V	En variant av KBS-3-metoden, där kapslarna deponeras stående en och en i vertikala deponeringshål. Denna variant utgör referensutförningen i ansökningarna om tillstånd för KBS-3-systemet. Se även KBS-3H.

Begrepp	Förklaring
Kollektivdos	Stråldos till individer i en grupp. Beräknas som produkten av individernas genomsnittliga stråldos och antalet individer i gruppen som bestrålas av en viss strålkälla eller verksamhet (SSMFS 2008:26). Kollektivdos används för att ge en bild av hur mycket strålning en verksamhet ger upphov till. Enheten är mansievert (manSv).
(Radioaktiv) Kontamination	Nedsmutsning med radioaktiva ämnen av ett material, en yta, en omgivning eller en individ. Radioaktiv kontamination av människokroppen inbegriper både utvärtes kontamination av huden och invärtes kontamination oberoende av det sätt på vilket intaget sker.
Kontrollerat område	Begrepp inom strålskydd. Område inom vilket sannolikheten inte är försumbar för en arbetstagare att erhålla de doser som anges i SSMFS 2008:51 4 kap 2§ eller mer, eller från vilket radioaktiv kontamination av betydelse ur strålskyddssynpunkt kan spridas till omgivande utrymmen (se SSMFS 2008:51 4 kap 3§). Se även Skyddat område.
Kortlivat avfall	Avfall som har litet innehåll av radioaktiva ämnen med halveringstid längre än cirka 30 år. Radioaktiviteten är inom 500 år nere på samma nivå som den som förekommer naturligt. Till exempel skyddskläder, verktyg och filter som kan ha förorenats med radioaktiva ämnen.
Kritisk grupp	Representativ verklig eller hypotetisk grupp av personer ur befolkningen som kan förväntas få de högsta stråldoserna från en strålkälla (SSMFS 2008:23).
KTB – Kapseltransportbehållare	Behållare för transport av inkapslat kärnbränsle mellan inkapslingsanläggning och slutförvarsanläggningen.
KTL	Lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, kärntekniklagen.
Kärnborrhål	Görs för att erhålla ett kontinuerligt prov av berget i form av borrhämlar. Borrhålet är oftast 76 millimeter i diameter. Utförs vanligtvis till ett djup mellan 500 meter och 1 000 meter.
Kärnbränsleförvaret	Benämning på slutförvaret för använt kärnbränsle (KBS-3-förvaret) och slutförvarsanläggning som krävs för att uppföra slutförvaret.
Kärnteknisk anläggning	Reaktorer och anläggningar där kärnavfall eller kärnämne hanteras, lagras eller slutförvaras.
Kärnämne	Beteckning för uran, plutonium eller annat ämne som kan användas för utvinning av kärnenergi. Beteckningen avser även torium eller annat ämne som kan omvandlas till kärnämne liksom använt kärnbränsle som inte placerats i slutförvar.
Kärnämneskontroll (Safeguards)	Det begrepp som används för tekniska och administrativa åtgärder med syfte att garantera fredlig användning av kärnteknologi och kärnämnen. Tillämpningen avser alla aktiviteter som berör redovisningen av kärnämne som: mottagning, förändring av materialets placering, sammansättning i bränsleelement samt tillsynsorganens inspektionsverksamhet. Safeguards är det motsvarande internationella begreppet som används.
Lågaktivt avfall	Radioaktivt avfall som kan hanteras direkt utan kylning eller strålskärning, som till exempel skyddskläder, verktyg, filter eller annat som kan ha förorenats med radioaktiva ämnen.
Långlivat avfall	Avfall som har betydande innehåll av radioaktiva ämnen med halveringstid längre än cirka 30 år. Inom storleksordningen 100 000 år är radioaktiviteten i nivån med naturligt förekommande uranmalm. Till exempel använt kärnbränsle och hårdkomponenter.
MB	Miljöbalken, SFS 1988:808.
MBA – Material Balance Area	Area (anläggning) som omfattas av kärnämneskontrollen (safeguards).

Begrepp	Förklaring
Medelaktivt avfall	Radioaktivt avfall som kräver strålskärning, men inte kylning vid hantering, som till exempel jonbytarmassor.
Missöde	Händelse som inte förväntas inträffa under anläggningens livstid, men som ändå ska analyseras för att demonstrera anläggningens förmåga att hantera den med acceptabla konsekvenser. Begreppet missöde omfattar händelseklass H3/H4, vilket är definierat som ej förväntade händelser (H3) och osannolika händelser (H4).
Mox-bränsle – Mixed Oxide Fuel	Blandoxidbränsle där en blandning av uran och plutonium används.
MTO – Människa, Teknik, Organisation	Metoder för riskvärdering med hänsyn till samspelet mellan mänskliga och organisatoriska faktorer i förhållande till teknik.
Neutronstrålning	Se Joniserande strålning.
OKG	OKG Aktiebolag (Oskarshamns kraftgrupp), som driver tre kärnkraftreaktorer.
Ovanmarksdel	De konstruktioner och byggnader ovan mark som krävs för att uppföra KBS-3-förvaret och driva förvarsanläggningen.
Passiv komponent	Komponent som för sin funktion inte kräver någon yttre kraft, till exempel elektrisk signal eller mänskligt ingripande. Se även Aktiv komponent.
Platsundersökningsskedet	Det skede som inleddes när regering och berörda kommuner accepterade att platsundersökningar kunde genomföras. Skedet avslutas när ansökningarna för Clink, slutförvarsanläggningen och slutförvaret lämnas in.
Plugg (i deponeringstunnlar)	Den konstruktion som försluter deponeringstunnlar under driftskedet.
Prioriterat område	Område som i en stegvis process prioriterats för komplett platsundersökning.
Provdrift	Se Driftskede.
PSAR – Preliminary Safety Analysis Report	Preliminär säkerhetsredovisning. Se även SAR.
PWR – Pressurised Water Reactor	Tryckvattenreaktor av lättvattentyp.
Påverkansområde	Det område där störningar av olika slag (grundvattensänkning, buller, vibrationer, ljussken, utsläpp till luft och vatten) kan ge betydande påverkan. Området kan vara olika stort för olika typer av störningar.
Radioaktivitet	Naturlig omvandling av icke stabila (energirika) atomkärnor, varvid joniserande strålning utsänds. Radioaktivitet är en egenskap, inte en fysikaliskt mätbar storhet.
Radiologisk olycka	Uppkommen brist i en barriär eller annat förhållande som medför spridning av radioaktiva ämnen, eller som ger upphov till stråldoser, utöver vad som är tillåtet vid normaldrift (SSMFS 2008:1).
Ramp	Lutande tunnel som bland annat utgör transportväg för kapslar till undermarksdelen.
Rampfordon	Fordon för transport av transportbehållare för inkapslat använt kärnbränsle mellan driftområdet ovan mark och omlastningshallen på förvarsnivån.
Redundans	Två eller flera – alternativa, identiska eller olika – system eller komponenter, som oberoende av varandra utför samma säkerhetsuppgift.
Referensmetod	En beskrivning av processen för tillverkning, installation, byggande eller kontroll som är giltig från en definierad tidpunkt till dess annat beslutats. Fastställd referensmetod ska användas som förutsättning för teknikutveckling, projektering och analyser av säkerhet, strålskydd och miljöpåverkan.

Begrepp	Förklaring
Referensutformning	En utformning som är giltig från en definierad tidpunkt till dess annat beslutas. Fastställd referensutformning ska användas som förutsättning för teknikutveckling, projektering och analyser av säkerhet, strålskydd och miljöpåverkan.
Respektavstånd	Avståndet från en deformationszon inom vilket deponering av kapslar inte är tillåten.
Reversibel process	Återföring av kapsel till tidigare hanteringssteg, under driftskedet, före förslutning av slutförvaret.
Riksintresse	Ett område, en plats eller enstaka objekt som är skyddat och anses viktigt ur nationell synvinkel. Det kan röra sig om bland annat orörda naturtillgångar, kulturhistoriska miljöer, energiförsörjning och kommunikationer. Riksintressen bevakas av länsstyrelsen och får inte skadas påtagligt av exempelvis nya byggprojekt.
Riktvärde	Ett värde som ska underskridas. Om det överskrids, medför det skyldighet för verksamhetsutövaren att vidta åtgärder. Exempelvis finns riktvärde för buller. Se även Gränsvärde.
Rutinmässig drift	Se Driftskede.
Safeguards	Se Kärnämneskontroll.
Samfunktionsprovning	Slutförvarets delsystem provas, först var för sig, sedan tillsammans inom anläggningen och slutligen provas hela slutförvarssystemet, med inkapsling och transporter. Intrimningen av teknik och organisation avslutas med samfunktionsprovning av hela anläggningen.
SAR – Safety Analysis Report	Säkerhetsredovisning för en kärnteknisk anläggning. Säkerhetsredovisningar tas fram i följande steg: Preliminär säkerhetsredovisning (PSAR) inför uppförande. Förnyad säkerhetsredovisning inför provdrift. Komplettering av säkerhetsredovisning inför rutinmässig drift. I den preliminära säkerhetsredovisningen redovisas säkerhet och strålskydd under normal drift samt utvärderas risker för störningar och missöden i och kring en kärnteknisk anläggning samt konsekvenser av sådana. Redovisningen ska visa att anläggningen i drift kommer att uppfylla myndigheternas krav och ska godkännas av SSM innan den får uppföras. Den förnyade säkerhetsredovisningen beskriver den driftklara anläggningen och ska godkännas av SSM innan provdrift får påbörjas. Denna redovisning är mer detaljerad än den preliminära. Innan anläggningen därefter får tas i rutinmässig drift ska säkerhetsredovisningen kompletteras. Den kompletterade säkerhetsredovisningen (SAR) ska hållas aktuell och beskriver den verkliga anläggningen. I säkerhetsredovisningen för slutförvarsanläggningen ingår en redovisning av säkerhet under driftperioden (driftsäkerhet) och en redovisning av säkerheten efter förslutning (långsiktig säkerhet).
SFK	Förkortning av Slutförvarsanläggning för använt kärnbränsle. Se KBS-3-förvarsanläggning.
SFR	Slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall. SKB:s anläggning i Forsmark.
Sievert (Sv)	Enhet för effektiv och ekvivalent dos. Stråldoser anges normalt i tusendels sievert, millisievert (mSv).
Skadad zon (EDZ)	Det berg runt ett berguttag där irreversibla förändringar ägt rum. EDZ = Excavation Damaged Zone Se även Störd zon.

Begrepp	Förklaring
Skalskydd	Inom fysiskt skydd. Byggnadsdelar och larmanordningar som utgör skydd mot intrång i utrymmen som innehåller kärnämne eller utrustning för anläggningens säkra drift (se SSMFS 2008:12).
Skip (berghiss)	Hiss för transport av bergmassor, buffert och återfyllning.
Skyddat område	Inom strålskydd. Ett område som omfattas av SSMFS 2008:51 och som inte är kontrollerat område enligt 4 kap 3 § i denna föreskrift (se SSMFS 2008:51 4 kap 8 §). Se även Kontrollerat område. Inom fysiskt skydd. De byggnader eller delar av byggnader som innehåller utrustning för anläggningens driftsäkerhet eller i vilka kärnämne eller kärnavfall hanteras, bearbetas, lagras eller slutförvaras (se SSMFS 2008:12 2 §).
Slutförvar	Se KBS-3-förvar.
Slutförvarsanläggning	Se KBS-3-förvarsanläggning.
Slutförvarssystemet	Se KBS-3-systemet.
SR-Can	Analys av slutförvarets långsiktiga säkerhet. Togs fram av SKB år 2006. (Can efter engelskans canister – kapsel.)
SR-Site	Den analys av slutförvarets långsiktiga säkerhet som ingår i den preliminära säkerhetsredovisningen för slutförvarsanläggningen och slutförvaret. (Site efter engelskans site – plats).
SSL	Strålskyddslagen (1988:220).
SSM	Strålsäkerhetsmyndigheten. Bildad år 2008 genom sammanläggning av Statens kärnkraftinspektion (SKI) och Statens strålskyddsinstitut (SSI).
SSMFS	Strålsäkerhetsmyndighetens författningssamling.
Stamtunnel	Genomgående tunnel i deponeringsområde från vilken deponeringstunnlarna utgår. Se även Bergrum.
STF	Säkerhetstekniska driftförutsättningar.
Störd zon (EdZ)	Det berg bortom den skadade zonen där förändringarna på grund av berguttaget är reversibla. EdZ = Excavation Disturbed Zone Se även Skadad zon.
Störning	Se Händelseklass.
Säkerhetsfunktion	Tekniska system som på ett specifikt sätt skyddar barriärer i syfte att förhindra en radiologisk olycka (SSMFS 2008:1). Avser funktioner (system) för skyddet av omgivningen.
Säkerhetsklass	Innebär en uppdelning av byggnader, system och systemdelar efter deras betydelse för att i första hand skydda tredje man vid missöden.
Säkerhetskrav	Krav på konstruktion föranledda av övergripande krav på skydd för tredje man (den radiologiska omgivningssäkerheten).
Säkert läge	Driftläge som minimerar risken för radiologisk olycka (SSMFS 2008:1).
TB	Transportbehållare (typ B) för använt kärnbränsle. Tillhör befintligt transportsystem för transporter till Clab.
Tektonisk lins	Område, inneslutet i en plastisk deformationszon, och som är opåverkat eller betydligt mindre påverkat än deformationszonen som helhet.
Terminalbyggnad (vid slutförvarsanläggningen)	Byggnad inom bevakat område där behållare med inkapslat använt kärnbränsle ställs upp i väntan på nästa hanteringssteg.

Begrepp	Förklaring
Terminalfordon	Fordon för transport av behållare för radioaktivt avfall (t ex KTB, TB eller ATB) mellan anläggningarna och i deras närområden. Terminalfordon används även för transport till/från hamnen samt vid lastning/lossning av fartyg.
TK	Transportbehållare (typ B) för förbrukade härdkomponenter. Tillhör befintligt transportsystem för transporter till Clab.
Transportcykel	Alla hanteringssteg för att genomföra en transport av fyllda transportbehållare, och retur av tom behållare.
Transporttunnel	Tunnel som förbinder stamtunnlar i olika deponeringsområden eller stamtunnel och centralområde. Se även Bergrum.
Undermarksdel	De utrymmen samt de konstruktioner och byggnader under mark som krävs för att uppföra KBS-3-förvaret och driva slutförvarsanläggningen.
Uppförandeskedet	Det skede som inleds då Strålsäkerhetsmyndigheten godkännt den preliminära säkerhetsredovisningen (PSAR) och meddelat tillstånd för uppförande, och som avslutas när tillstånd meddelas för provdrift.
Yttre händelse	Inledande händelse som förorsakas av naturfenomen eller mänsklig verksamhet utanför anläggningen.
Zonindelad område	Av strålskyddsskäl särskilt markerat och övervakat område till vilket tillträde är reglerat. Zonindelad område indelas i skyddat respektive kontrollerat område.
Återfyllning	Det material som installerats i deponeringstunnlar för att återfylla dem. Återfyllningen är en teknisk barriär i KBS-3-förvaret.